

Szerkesztési iroda:

uri-utca, Lukács-ház 9. sz. alatt
balra, hová a lap szellemi részét
illető közlemények intézendők.
Bérmertetlen levelek csak ismert
kezektől fogadtatnak el.

Kiadó hivatal:

Ráthy Lipót könyvnyomdája, hová
a hirdetések, előfizetési pánsek és
kiadása körüli panások bérmentve
intézendők.

ALFÖLD

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési feltételek:

Helyben:	Vidékre:
Egész évre 12 ft	Egész évre 14 ft
Fél évre 6 ft	Fél évre 7 ft
Negy. évre 3 ft	Negy. évre 3,50

Hirdetmények díja:

6 hasábos petitsor egyszeri hirdetésnél 6 kr. s minden következőknél 4 kr. Bélyeg-díj külön 30 kr.
Nyilt-tér sora 15 kr.

Arad, június 14.

A politikai szélcsend szenderítő hatása alatt, midőn a munka utáni nyugalomnak háborítlanul véljük magunkat átengedhetni a színpalak megett furcsa dolgok mennek végbe. A német-osztrák alkotmánypárt tagjai ugyanis, a „hű és loyális” osztrák hazafiak, látván, hogy a kormány kifáradt más országok és nemzetiségek elnyomásával kedvezni az osztrák-németek fennsőbbbségi, arroganciájának, s a méltányos kiegyezkedést azokkal elébe teszi a kizárólagos uralkodást gyakorolni akaró centralisták eddig is végzetesnek bizonyult dédelgetésének: levetni kezdik álarozukat, mely őket a trón előtt oly kifogástalan jó alattvalói színnel tüntette föl, s rejtett vágyaik Mek-kája B e r l i n felé intézik fájdalomkiáltásaikat. — Ha meglepő azonban, hogy már m o s t, midőn még a csehek és lengyelekkel a kiegyezkedés bevégezve sincs, az alább jelzett hangon felszólalni nem általják, még meglepőbb azon körülmény, hogy a német császár egyik félhivatalos sugalmazott lapja, jónak látja kiváló helyen e fájdalomkiáltást közölni.

Olvasóink tájékoztatására eléggé fontosnak tartjuk a „Berl. Aut. Corr.”-ben megjelent ezen enunciatiót lényeges kivonatanban e helyen közölni, mert az többet mond és elárul, mint az osztrák centralisták összes hazudozó loyális feliratait és sajátjuk ámitó czikkei.

„A koczká el van vetve — írja említett félh. lapban egy osztrák reichsrathi képviselő — az egy újabb események jellemez. Elárulva lett a német faj, már harmadszor rövid idő alatt. Rabszolgává lesz Ausztria németeleme. Germánia! Nincsen-e szíved azon gyermekeid számára, kik sóvárogva tekintenek át börtönükből mosolygó virányaid és dicskoszoruzott zászlóid lobogására? Határt ér szereted Ausztria végpontjainál? Küldetésed még nincs befejezve; sóhajtván és segélyért kiáltva fekszik egy új Schleswig-Holstein lábaidnál. Nézheted-e hideg szívtelenséggel e nyomort? Borítsd be büszkén lobogó zászlóidat gyászfátyollal, míg csak megkínzott fiaid egyesítve nincsenek a nagy nem szülői házában. — Képviselőházunk feliratára a császár hidegen s visszautasítólag válaszolt. Spanyol fondorkodás és a római sötétség madarai ismét uralkodni fognak e német kelet fölött; újra bűnös merényleteket fognak e német földön német vér ellen elkövetni. Tekintsük meg a helyzetet közelebbről. Hohenzollern gróf „tervei” megkapták a császár szentesítését. Száz rejtékajtó áll nyitva, melyen át az alkotmányt, egyetlen paladiumunkat, darabonkint ki akarják tűzni, hogy eltemessék. Egy brutális reakció téngyezői táboroznak a trón körül; ezek fogják a miniszteri székeket s az országos hatóságok hivatalszobáit elfoglalni. Egy fanatikus cseh többség uralma alatt álló cseh országgyűlés hivatik egybe, a cseh-németek életkérdése fölött döntendő. Aki nem bírja fölfogni, hogy mit jelent ez, az menjen Prágába, hol 60.000 német lakik, s tekintsen körül a község háza és az iskolákban. Egy 28 püspöktől alájegyzett felirat, mely Olaszországgal háborút kíván avéget, hogy a „csalhatatlan” pontifex előbb birt területét az utolsó faluig visszavetse, minden hivatalos cáfolat dacára, a legkomolyabb tárgyalások alapját képezi. A párt, mely most Ausztriában uralomra kerül, a legkérelhetlenebb gyűlölet pártja a német szellem, a szabadság és haladás szelleme ellen. És e helyzettel szemben, kívánják tőlünk németektől, hogy „osztrák” patrioták legyünk? Csak a legnagyobb vakság tételezhet föl rólunk ilyesmit. Mi megszüntünk „osztrákok” lenni; mi a német nemzeti lobogót tűztük ki s e helyen fognak győzni, vagy pedig megse-

misülni. Azon szavak, melyeket Pickert képviselő a reichsrath f. é. május 25-ki ülésén mondott volt, az egész német-osztrák nép szívének érzelmeit tolmácsolta; komoly intést tartalmaztak azok a „valódi osztrákság” állambűnöseihez, első segélykiáltásunkat a diadalzajban kéjtelgő Németországhoz!

Ne feledjétek el bennünket, testvérek, diadalünnepeiteknél; mi méltó s legszenvédőbb gyermekei vagyunk ugyanazon egy magasztos anyának, kinek kötelessége bő köpenyét védőleg felettünk kiterjeszteni. A napok, melyeken az államhatóság és bünyenyítő törvényszék a szó szabadságától megfosztandak és sajátokat lenyűgözik, legközelebb bekövetkeznek. De jól van így; az nem jöhetett másként; a történet kereké nem szünetelhet. De minden elnyomatás nem fog bennünket megakadályozhatni, a megbotránkozás felkiáltását a határon át hallatni, hogy a német haza minden irányában visszhangozzanak. Egy csodának kellene történni, hogy ezen ugynevezett „Ausztriával” ismét kibéküljünk. A varjuk, fegyveres győzelmeid dacára, még mindig a Kyffhäuser körül kerengnek, ébredj föl Germania, még egyszer, legutóljára, hogy ama varjuk mindörökké nyugalomra térhessenek!”

Fennebbihez még megemlítjük, hogy a porosz hivatalos lap protektori hangon biztatja az osztrák faj-testvéreket, hogy csak tőrjenek még rövid ideig, a n a g y n é m e t h a z a n e m f o g r o l u k m e g f e l e d k e z n i. Im. ily hangot uatának maris a „loyális” osztrákok, kiknek kedvéért a magyar nemzet és más az osztrák-magyar birodalomhoz tartozó népek az osztrák kormányok által a leggyalázatosabb módon elnyomattak!...

Párt-értekezletek.

A r a d, június 14.

A lapokban közölt meghívás értelmében, b. S i m o n y i Lajos elnöklelte által mai napon az ellenzék egy értekezletet tartott, melynek tanácskozási tárgyát az ellenzék magatartása a küszöbön álló törvényhatósági rendezést illetőleg képezte.

Megállapodás történt:

1. Az ellenzék oda fog törekedni, hogy a törvény alapján a rendezés a lehető legjobb legyen, s ezért elfoglalva az adott tért, az ellenzék részt veend a legnagyobb buzgalommal az előmunkálatokban.

2. Aki virilis joggyakorlattal bír, de azért, hogy egyáltalában a virilismus a baloldal elvével ellentétben, magát választás alá nem bocsátandja, nehogy ezáltal más elvtársnak helyét elfoglalja.

3. S z o n d y I. peregrilekés indítványt tett, hogy alakuljon Aradon egy szabadelvű kör, mind a város, mind a megye közönségére nézve.

Miután a jelen értekezlet nem érzé magát hivatalos, e felett döntőleg határozni, megbizattak a párt alelnökei egy általános pártgyűlés összehívására, mely ezen fontos kérdést megvitatni fogja.

— A z a r a d m e g y e i D e á k - p á r t d. u. 5 órákor tartá értekezletét a „Fehér-kereszt” nagyertermében.

Az értekezletet V a r j a s s y J ó z s e f alnök nyitá meg: meglepő hangon üdvözlé az elég számosan megjelent párttagokat, örömmel constatálván, hogy a párt sorai ma is erősen tömörülnek a kitűzött elvek diadalra juttatása végett. Jelenléte ezután, hogy Atzél Péter hozzá egy levelet intézett, melyben a párt elnökségéről lemondva, búcsút vesz a párttól. A levélnek egyes helyeit a jelen voltak többizben zajos éljenzéssel szakták félbe.

T a b a j d i Károly ekkor indítványozá, miszerint a párt holnap a közgyűlés után testületileg tegye búcsú-tiszteletét tisztelt volt elnök A t z é l P é t e r - n é l, s egyszersmind a ma esti, a megye és város közönsége részéről rendezendő fáklyás-zenénél mentől nagyobb számban vegyenek a tagok részt.

A megüresült elnökségre Bohus Zsigmond, és második alelnökké T a b a j d i Károly közfelkiáltással megválasztattak.

A meggyerendezés körüli teendőkre kiküldendő bizottság megalakítását illetőleg abban történt megállapodás, hogy a bizottság harminc tagból álljon, kik közt 20 deákpartí, 2 ellenzéki és 8 ro-

mán legyen. A deák-párti tagokat illetőleg az értekezlet a központi bizottság által összeállított névsort elfogadta; a román tagokat illetőleg pedig egy szűkebb körű bizottság összeköttetésbe teendő magát a román párttal.

Felemlítjük még, hogy a fáklyás-menetnél T a g á n y i I s t v á n, és a párt holnapi búcsútiszteleténél T a b a j d i Károly urak kértettek fel szónokokul.

A magyar delegáció köréből.

B é c s, jun. 13. A ma ide érkezett Szlávgy találta, hogy a magyar delegatusok nem igen szíjják nézetét az osztr. Lloyd-kérdésben; a delegáltak azon nézetben vannak, hogy e kérdés nem artozik a delegatiónk foruma elé.

B é c s, jun. 13. A magyar delegáció hadügyi bizottsága már átment a hadügyi budget ordinamán s kijelölte, azon elvi kérdéseket, melyekről a hadügyértől felvilágosítást kér. Különösen várja a bizottság a hadsereg állandó elhelyezésére, a területiális szakaszokra s a Ludoviceum épület és aap kiadására vonatkozó előterjesztéseket. Az élelmiszeri kérdésben kiküldött és Ordódy, Széll, Wahrmann és Eberböl álló albizottság az 1869-ki zirszámadásokat a jelen létszámmal egybeazonosítván, az árakat illetőleg javaslatokat fog tenni. A hadügyi bizottság felvilágosítást kér Andrassy-tól a határvidék iránt s ezt hihetőleg holnap meg is kapja.

B é c s, jun. 13. Magy. delegáció külügyi bizottsága rövid tanácskozmányt tartott, határozathozatal nélkül. Szlávgy megérkezett holnap a Lloyd-ügyben nyilatkozik. Hadügyi albizottság több előkérdest kitűzött, melyek iránt a hadügyminiszter-től felvilágosítást kér. Jelen volt Benedek is.

B é c s, jun. 13. A magyar delegatusok azon nézetben vannak, hogy munkálataikat két-három hét alatt bevégezhetnék, attól tartanak azonban, hogy jul. 15. sőt esetleg 31-éig itt kell maradniok, minthogy az osztrák delegatiónk nem kapták meg a szükséges felvilágosítást, azokat nem tudták megfoglalkozni. A föltérést a két delegáció közt a hadügyér 5 millió tulkövetelése fogja képezni, mivel a reiclsrati delegáltak ez összeget nemcsak nem szavazzák meg, de még a múlt évi összeget is megszorítani akarják, míg a magy. delegáltak részben jogosultnak tarták e tulkövetelést, minthogy a tüzéség gyarapítása a létszám felemelése után szükséges.

Egy tót ünnepély.

A „Narodne Noviny” jun. 10-diki számában jelentést, hoz a 6-kán Turóc-Szt.-Mártonban tartott memorandum-ünnepély lefolyásáról. Előrebocsátván azt, hogy a tót nemzet már Homér idejében létezett, s valaha hatalmas volt, de az időviszonyok folytán alásüllyedt, mind amellett azonban nem halt meg; örökké emlékezetesnek mondja a napot, melyen a memorandum létesült, mert ez a tót nemzet ujja születését jelzi.

Az ünnepélyre számos, vidéki közönség is megjelent; a ligetbe tervezett kirándulás azonban a kedvezőtlen időjárás miatt elmaradt, ennél fogva a gyülekezet csak azon a helyen s azon hársfák alatt tartatott meg, hol ezelőtt 10 évvel a memorandum létesült.

A „Hej tótok! még a mi tót nyelvünkél” című nemzeti hymnus elénkelése után Sasinek Ferencz (pap, jelenleg a tót Matica titkára) tartott beszédet, melynek nevezetesebb tartalma a következő:

Valamint az egyházi ünnepélyek a hívek valóságos érzelmeinek buzdítására szolgálnak, ugy a politikai ünnepélyek a nemzeti érzelmeiket élesztik és növelik. Megemlékeznék a jelen ünnepély alkalmáról, reményét fejezi ki szónok, hogy a 10 év előtt kimondott igazság, a jövő 10 év alatt az általános nemzeti szabadság fájává fog fejlődni. Előadja azután a memorandum történetét.

Midőn II. József császár valamennyi nem a német nemzetiség számára sarkóvot készítettett, el-sők voltak a magyarok, kik e sarkó alól szerencsésen kimenekültek, de amint fölkapaszkodtak a sarkó szélére, azonnal megfellekdeztek arról, mint fáj az, ha nem szabad nemzetnek lenni. 1791-ben ők is azon szerencsétlen eszköz — a magyar centralisatión — után kezdtek nyulni. Magyarország nem magyar nemzetiségére kimondván a szót: Meghalt! A hozzájuk mindig hű tót is „meghalt” volt. Azonban legyen-e a tót meghalva? Kinek zan joga őt megfosztani nyelvétől? A nyelv Isten adománya, s azt elvenni senkinek sem áll jogában. Hiába ásták meg a tótnak sírját, ő nyugodott ugyan, de sírja felett ott voltak a szent szavak: „Nem halt meg, csak alszik.” S már felébredt, megtörölte szemeit, felhajtá újját s ősz nemzeti földjén munkához látott.

Azután leírja a 10 év előtti gyülekezetet. Ott voltak, ugy mond, bárók és nemesek, papok és világiak, polgárok és parasztok, mind esküt tettek a memorandumra, mint egykor Péter. Mily

nagy győzelmet ünnepelt akkort a memorandum! Amde bekövetkeztek reá azon mostoha idők: a kik reá esküt tettek le, visszavonultak tőle, csak néhány szikla szilárdaságu ember maradt híve, s átadta a magyar országgyűlésnek. S habár sok ellenséggel küzdött, mégis a politikai küzdőterem megállt helyét s mind szilárdabb állást foglalt el, minél fogva reményleni lehet, hogy eljön a nap, midőn teljes győzelmét fogja ünnepelni. S miért is ne vergődhetnek e győzelemre? Vajjon a tót nemzet Magyarország más nemzetétől akarja el venni a szabadságot? S vajjon nincs-e szüksége arra, hogy a memorandumban foglalt kívánalmak teljesüljenek? Vajjon a tót nemzet mindig csak ellensége megbízására adózzék-e? Vajjon miután a hivatalokra és iskolákra adózik, nincs-e joga kívánni, hogy a tót vidéki bíróságoknál és tanári székeken a tót nyelv foglaljon helyet? Vajjon lemondhat-e a szabadság utáni törekvéstől s mindarról, ami művelődésének és jóllétének eszközzésére mulhatlanul szükséges? Nem, soha. Inkább nem élni, mint tisztelet és szabadság nélkül nyomorogni. Azért politikai imánk mindégig az leend! Szabadság! Egyenjoguság! Jöjjön el a te országod! Jelszavunk pedig: Eljen a szabadság mindannyi nemzetek számára a drága magyar hazában! Eljen a tót nemzet memorandum!.

Ezen, nagy lelkesedéssel fogadott charivari után felolvastatt a memorandum egész terjedelmében.

A jelentés azon óhajttással végződik, adná az ég, hogy a második 10-ed év megünneplésekor tanúságot lehessen tenni arról, hogy a „tót igazság (?)” győzött!

Arad, június hó 14.

A Franciaországban folyó események valóban sötét látkörű elmékedésekre adnak mindinkább alkalmat. A rákfene a politikai üzelmekben mind mélyebbre harapódzik az ugys annyira elbeteresedett nemzet feje.

Az idopont megérkezett, midőn a monarchikus pártok egész nyíltan előtérbe lépnek törekvéseikkel. Ezek győzik pénzzel és minden egyéb oly eszközzel, melyek a nagy tömegre hatnak. A köztársaság mellett csakis a mélyebb belátással bíró és becsületes hazafiak vannak ingathatannul, pedig ezek száma mindenütt nem igen nagy sokott lenni. Az általános népszavazás, a dicsvágyó praefectek és a fanatikus papok által vezetve, a kívánt eredményt fogja megteremni.

A köztársaság megtette szolgálatát, megmenté a francia nemzetnek azt, ami még a szenvedett borzasztó hajótörés után megmenthető volt; s most már képezheti az átvezető hidat egy király vagy egy császár uralmára, ki azután a népjólét megérhető fejlődését, mely a köztársaságból vevé éltető szálait, trónbeszédeiben, mint saját bölcsesége eredményét, tüntetheti fel.

A liberalismus mindenütt, mint keserű gyógyszer, használtatik. Ha az állam egy Solferino, Kö-niggrätz vagy Sedan után halálosan sebezve van, a liberalismus szedik elő, s mihelyt ez megtette üdvös hatását s az állam ismét erejéhez kezd jönni, hátat lehet fordítani annak.

A francia köztársaságra nagy szerencsétlenség volt már az, hogy III. Napoleon örökségét kellett átvennie. Csakis egy Bonaparte lehetett volna méltó arra, hogy aláírja a versaillesi békét, és egy monarchiának kellett volna hogy kijusson osztályrészül, a személyes uralom által előidézett romlást helyrehozni. Hanem a liberalismus fel engedi magát mindig használni arra, hogy megszüntesse azon nyomort, melyet a reactio idézett elő, és ez utóbbi a szerencsétlenség napjaiban távol tartja magát a nemzettől, hogy azután később a szabadság által elért eredményeket annál biztosabban a maga részére értékesíthesse. . .

Azon pártok, melyek csak áldozatokat tudnak hozni a hazáért, mindig vesztesek leendnek a reactióval szemben, melynek a haza csak eszköz a magáncélok előmozdítására.

A franciaországi pártállások kezdenek éle-szebbekké lenni, a mióta a bourbon-hercegek száműzetése megszűntetett. Az igaz, hogy Aumale herczeg Londoba ment és ugy látszik, szavát beakarván váltani, távol akar maradni az igaztástól, de a chartresi herczeg és Chambord gróf már Franciaországba mentek. Azonban az orlean-si és legitimista ág közt a fusióból semmi se lett. Toborz mindenik külön magának híveket. A „Journal des Debats” nyíltan küzd az orleanisták mellett, s most fel csapott a „Tems” ezekhez. A „Frankfurter Journal” hisz ugyan még a köztársas-

ság lételeben, de csak azért, mert a hadsereg nem fogja magát államcsínyre felhasználni engedni, és másfelől Mac-Machon magánéletbe szándékozik vonulni. Ez még gyenge remény, habár Mac-Machonban a bonapartisták sokat vesztenek.

Csak a nép erős akarata tarthatja fel a köztársaságot és e tekintetben öröndetes jelenség a boulognei városi hatóság újabb határozata, mely szerint egy Thiershez és a nemzetgyűlés tagjaihoz intézett felhívásban a köztársaság fenntartását követeli. A felirat vége így hangzik: Alólírotak kívánják, hogy fejezzék be munkáikat, helyreállítva az 1854. december 2-iki államcsíny által megsértett törvényes rendet, kérjük önöktől, hogy az 1858-iki köztársasági alkotmányt hozzák be úgy, amint az Grewy javítványa által módosított. Valóban csak a köztársaság mozdíthatja elé minden municipalis és departementi szabadság fejlődését és biztosíthatja a politikai szabadság alapját, csak ez biztosíthat nekünk egy jobb jövőt, állíthatja helyre Franciaországot szerencsétlenségei után és adhatja neki vissza a nyugalmat és jólétet."

Louis Blanc nyilatkozata, a kommunisták tetteiről.

A „Figaro“ Gille Fülöp munkatársához intézett következő levelet küldi:

„Uram! Az ön által aláírt cikkben olvastam, hogy a tisztességes köztársasági párt tölem tiltakozást vár azon iszonyatosságok ellen, melyeknek színhelye s áldozata Páris lón. E megjegyzés megelégedőleg hatott reám. Melyik becsületes ember, ki tiszteli önmagát, tarthatná kötelességének nyíltan kijelenteni, hogy a gyújtogatás, fosztogatás s gyilkosság borzalommal tölti el? Sokkal jobb véleményem vagyok magam iránt, uram, hogy sem e nyilatkozat fölöslegességét át ne lássam. — Midőn a közmegebotránkozás oly nagy s alapos, nagygon is a pártok természetében van e borzalmakat terveik s külön céljaikra kizsákmányolni. Erre nem kell sarkalni; mert más különben az igazság helyét a harag foglalhatná el s az ártatlan a büns sorsában osztozhatnak. Ön tudja uram, hogy a törvényszéki teremben a közsénekek kötelessége hallgatni; épen oly igaz, hogy mindenkinek hallgatni kell, midőn a bíró kíván szólni. Fogadja stb. Louis Blanc.“

Párisi képek.

Egy tömeges mézszárlás.

A tömeges mézszárlások Páris utcáin a hó első napjaiban nagy számmal fordultak elő. A „D. N.“ levelezője egy ily mézszárlást következőleg ír le: A fogolycsapat az Avenue fasorok közt négyes-ötös sorrendben az utca felé fordított arccal a járdán megállt. Gallipet marquis, ki eddig előre lovagolt, törzskarának tiszteivel leszállt a lóról, s balról kezdve pontos vizsgálatot tartott a foglyok közt. Lassan haladt el a sor előtt s az egyes arczokat élesen megnézve, mintha ujjonczokat vizsgálna meg. S olykor-olykor megállt, hogy az egyik fogoly vállát megveregetse vagy megcsipje. Az ilykép kitüntetett egyén rendesen minden további szó egy csapat gyűlt össze, anélkül, hogy a kiválasztás célja iránt kétség lehetett volna. Nagyon is jól tudták, hogy utolsó órájuk útját. Egyik férfi, ki nek inge jelentékeny sebzésre mutatott, a földre tült s a félelem miatt ordítani kezdte; a legszármassabb kifejezésekben Istent s anyját hívta segítségül, míg mások csöndesen sirtak, s két katona — valószínűleg szökevény — sápadtan, — de szilárdan nézett maga elé s a foglyok mindegyike hozzájuk apellált, hogy mondják meg, látták-e őket a lázadók soraiban. Néhányan daczosan mosolyogtak, mások szomorúan néztek szét, mintha a halál már átölelte volna őket. Kétségkívül a legtöbben megérdemlék sorsukat, de hány ártatlan is lehetett közöttük!

Néhány lépésnyire tölem egy nő s egy férfi állt, kik egy tiszt állítása szerint egészen különös

gonosztettet követtek el. A nő kirohant a sorból, térdre hült, s szenvedélyes szavakban kiáltá, hogy ártatlan. A tábornok egy ideig nyugodtan hallgatta őt, aztán szigorral így szólt hozzá: „Asszonyom, én Páris minden színházában voltam, comédiával reám hatást nem tehet!“ Követtem a tábornokot, s iparkodtam kideríteni, hogy mi vezeti őt a kiválasztásban. Szemléleteim eredménye az volt, hogy veszélyes dolog, ha valaki nagyobb, piszkosabb, tisztább, öregebb vagy rutabb mint szomszédja. Miután 130 emberről több lett ily módon kiválasztva, egy csapatostály elvonult, a többi pedig a maradotakat kísérte el. Néhány perecz múlva a sortűz recsegését hallottuk, mely egy negyed óránál tovább tartott; ekkor végzék ki sommás uton a szerencsétleneket, s még mielőtt La Muettebe jutottunk, az executiót végző osztály utolért bennünket.

Rossel elfogatása.

A mult kedden Champére ur a St.-Victor negyed rendőrbiztosa, azon közleményt vette, hogy Rossel, a commune altábornoka, a Montebello vendéglőben van elrejtve. A biztos azonnal az illető házába ment, sikertelen keresés után végre a harmadik emelet egy szobájában egy embert talált, ki a keleti vasúttársaság hivatalnokainak ruháját viselte. Azon kérdésre, hogyan hívják? Terobois nevet mondá, s kijelenté, hogy munkás. Azt mondá, hogy Metzben lakik, s fontos ügyben jött Párisba, hol néhány nap óta tartózkodik. „Igaz ez? Kérdé a biztos. — „Parbleu!“ — Ugy jól van. En tehát őnt a törvény nevében elfogatom. Ön Rossel.“ „En? sohasem!“

A rendőrfőnökségbe szállított, mely most a Cilli-laktanyában van, s onnan hajón a külügyminiszterumba, hol a városi rendőrség van. A külügyminiszteriumban ujjal kihallgatták őt s itt így szólt: „Már mindent megmondtam, mit magamról tudok. Ne kérdezzen többé.“ A külügyminiszteriumban több fogolylyal szembesítették őt. Többször azt mondták, hogy ő Rossel, de a többség ellenben tagadta, hogy az ember a commune extábornoka lenne. Ő maga is erőlyesen tagadott mindent.

Este 10 óra felé Campére visszatért foglyához s polgári állásáról kérdezősködött. A szokásos kérdésre „hogyan hívják anyját?“ a fogoly zavart lón, elpirulva s félkelve így kiáltott: Minek tettesem tovább magamat; mire a hazudás, mire a komédia? Én Rossel ezredes vagyok!

Ezen vallomás után a praefectura fogoly depotjába vitték s másnap a második hadtest porkolábjának adták őt át. Elfogatásakor Rosselnél találtak: 225 francot, több kulcsot, egy politikai cikket s Páris épületeinek több rajzát magasságuk megjelölésével.

A város állapota.

Azon házak száma, melyek Párisban leégtek vagy akként összelövettek, hogy ujjonnan kell őket fölépíteni, körülbelül két ezerre megy. Ezek értéke — a középületeket be nem számítva — fél milliárdra becsültetik. Ehhez számítandó az elpusztult butorok és bútargyak értéke, úgy, hogy a veszteség egészen véve 7—800 millióra tehető. Itt nincs folyóvíz, azaz a városban még nagy mennyiségű áru égett el, mely Párisban be volt rakározva. A „Docks et magasins generaux de Villette“-ban 60 milliónyi ilyen áru veszett el. A becsületrend palotájának újjáépítése legalább egy millióba fog kerülni. Ez összeg közalírást utján fedeztetik. Minden utcában, hol az égés dühöngött, a közlekedés visszaállításhoz dolgoznak. Sok ház pincoztit ismét megnyitották. A veszély még mindig létezik, mit azon körülmény bizonyít, hogy tegnapi ismét egy ház égett el a Montmartreon, s még tegnapelőtt egy elegánsan öltözött nőt fogtak el, ki egy házat föl akart gyújtani. Azonnal főbe lövették.

A közbiztonság is igen rossz lábon áll. Esti tíz óra után igen veszélyes a külső boulevardokon, az északi vaspálya közelében, a Bastilleon stb. járni. Igen könnyen kirabolják és megölhetik az embert.

legalább együtt leszünk, hanem aztán tudod mit, légy jó velem biliárdozni jönni a Siebenchurfürst-hez, minkelette setét lenne, üssünk néhány partit. De tized vort adsz, s a két lapdát, csak az egyik ecklochba fogod játszani.

Buczkó. Ugy, hiszen nem vagyok én marquis, hogy olyan nagy meister volnék.

Solymosdi. Ej, a városi embernek csak több übungja van, — mit tud egy ilyen Landjunker, mint én.

Buczkó. Hm, no legyen a tíz vor, de mittel-loch vagy eckloch, az ellen semmi Einwendungod nem gíltol, hanem gyere hát előbb a Sztlerhez s schusterremhez. Juchtenstíbli kell tudod a Schnepf vadászatra, mert egy landparthiet akarunk csinálni.

Solymosdi. Jó, de vegyünk egy fiakkert, mert tyukszemem van, s ez a menykő pfaster gonosz fájdalmat okoz.

Buczkó már a szekérben ültekben — s nó s nem volt valami kis avanturód az uton. Brünnette blondin — nichts?!

Solymosdi. Ej bruder, te a régi csintalan vagy, amint én látom, most is. Számba se vettem én senkit utamban: még örvendtettem volna, rogo humillime, ah du Schelm! Csak nekem hagytak volna békét.

Buczkó. Hát talán valami Streichod volt? Solymosdi. Nem volt kedves bruder, de strofot szerettem volna fizettetni a mult éjszaka a bakterral, nem alhattam semmit, mindig a fogadó ablaka alatt lármáztot az ebrius nebuló.

Buczkó. Ah mein Gott! de azért csak eljősz még ma is a theatrumba? ha nem aludtad ki magad: nicht wahr!

Solymosdi. De oda elmegyek, sőt plane magam akartalak erre emlékeztetni, hogy is hívják azt a hires Actricet, aki most itt van? azt nolle velle látnom kell.

Buczkó. Madame Klangkling! — Aha, vide kedves bruder, ott jön Herr von Durranes is, hát rogo humillime, hogy s mint megy a világ?

A város belsejében a biztonság már nagyobb, mert az utcákon még mindig fegyveres katonák táboroznak, s alig lehet pár lépésre menni, hogy órálomásra ne találánánk. Különbön ezen katonai megszallás nem sokáig tartand. A rendőrség szervezése, mely ezután chassapottal lesz ellátva, gyorsan előre halad, s már most is sok rendőrt láthatni az utcán. Egészen más egyenruhát viselnek, mint előbb; úgy vannak öltözve, mint a párisi nemzetőrök; csak a színök mások, s nincs közönséges, hanem szuronykardjuk, s egész martialisan néznek ki. Hogyan fognak elnevezetni, ma még nem tudatik.

A petroleumőrökön kívül, a lázadó aszszonyok közt most egy igen gyalázatos egyesület nyomaira jötték, mely azzal volt megbizva, hogy a katonákra vitriolt öntsön. Ezt először akkor vették észre, midőn olyan sebesült tiszteket és katonákat találtak, kiknek arca borzasztón össze volt egve, s biztos tudomást nyertek a dologról, midőn több nőnél, ki Versaillesba vitetett, vitriolt találtak, s azon meggyőződésre jutottak, hogy ezen gonosztévő aszszonyok katonailag voltak szervezve, s pontos utasításokkal bírtak.

A közös hadsereg előirányzata 1872-re.

Rendes szükséglet:

Közp. vezetés, hatóságok és köz-igazgatási ágakatok	2518561 frt.
Hadsapattok:	
a) Felsőbb parancsnokságok és törzsek	1894889 „
b) Csapat-testületek és általános csapat-költségek	23545797 „
c) Katonai szekerészet	334485 „
Katonai képzőintézetek	1060112 „
Élelmezési raktárak	531309 „
Agy-raktárak	35310 „
Ruházati rakhelyek	133064 „
Műszaki tüzérség	2729911 „
Szekerészeti szerrakhely	113868 „
Utászati hadszer	29500 „
Hadmérnöki és építészeti igazgatások	2533144 „
Földrajzi intézet	339665 „
Egészségügy	3137106 „
Ellátásügy	40623183 „
Katonai fegyintézetek	71967 „
Különféle kiadások	210000 „
Természetbeni élelmezés	16205089 „
Legényégi eledel	10152680 „
Ruházat és ágyneműek	7527393 „
Pót-lőszerzés	1408618 „
Altiszti szolgálati jutalomdíjak	1950349 „
A összes tisztikar ezredei- és alezredeinek évi fizetésének felemelése	154800 „
A szökő-napra eső illetmények érintője	102400 „
Összes	87433200 „
Fedezés.	
Saját bevételek	3010000 „
A helyettesi alap jövedelmei	1270657 „
Tehát pótlék a közös pénz-egyszer s mindenkorra:	4280657 „

A) Rendkívüli szükséglet egyszer s mindenkorra:

A hadfelszerelési szernek kiegészítése és felosztása az illető területi kerületekben	1182955 frt.
Katonai egészségügy	21382 „
Fegyverek beszerzésére	3487700 „
Ruházat és szerzet	4716484 „
Hadmérnöki csapatok felszerelése	93440 „
A tábori hadsereg jelzőosztályainak felszerelése	49500 „
Lovak pótszerzése	135478 „
Katonai iskola-szükségletek	2297 „
Építkezések	1116700 „
Megtérítések és kárpótlások	50714 „
Összesen	10856650 „

Durranes. Soso, mint a szegény legénynek gazdag városban.

Buczkó. Ej ez csak olyan Sprichwort, nem jó velünk a theatrumba: tudja amugy, egy kicsit spionirozni.

Solymosdi. Jöjjön, ha azt nem tesszük is, halgassuk meg a hires Actricet. Azt mondják a Schauspiel is szép, a mibe ma agálni fog.

Durranes. No ergo fiat. Visszafordulok én is, csak hogy a lorgettem nines velem; pedig én kurzsichtig vagyok, s mikor valaki közzön, én még rá sem ismerek, olyan Verlegentheitba jövök, hogy. —

Igy gunyolta ki egy becsületes magyar ember Remény Andor ur 1824-ben az ugynevezett „Kedveskedő“ 39-dik számában, az akkori társalgásbeli párbeszédet, mely mulatságos bohóságot ma is nagyban észre lehet venni, a kártyázni, vadászni szerető uracsok körében, hol a jó és egészséges magyar szavak ismeretlenek lévén, oly keverék beszéd foglalt helyet, hogy az ember nem képes magát feltalálni, vajjon Chinában van-e vagy Jappaniában?

Csak e napokban voltam szerencsés egy zajos társaságban lenni, hol azon boldogtalan és veszedelmes nyavalyával találkoztam, mely szerint némely divatos uracsok egyik sarkban francziául, a másikban pedig angolul kezdtek hangosan csevegni, közbe-közbe szurván német szavakat is. Ugy vettük észre, hogy mindenik azon iparkodott, hogy egymást egymással csodáltságok, és pedig egyenesen a bájdus csakis a csodáltsággal méltóztatták, hogy egymaguk istenkegyelméből magyarul beszélni. Mi hallgatunk a házi kisasszonyért, ki rózsapiros ajkával egy-egy pár szót szolt magyarul, de hogy aztán némáknak ne látszassunk, de sőt inkább, hogy mi is fontossá tehessük magunkat, kaptuk tehát a dolgot ott, ahol kell, és elkezdtünk beszélni, még pedig diáklul, ésredig oly rettenetes dusdadum futurummal, hogy csak egy hömpölygőtt kezesztül-kesul a teremben; például mint emlékszem, ezt találta mondani egyik közülünk a párbeszéd

B) Átmeneti rendkívüli szükséglet	
Első építkezési részletek	981000 frt.
Második „ „ „ „	2450000 „
Végkép „ „ „ „	352000 „
A magyar-osztrák birodalom térképének új kiállítása	237721 „
A József-örvosi akademiára	130000 „
Számfeleltiek illetményei	900000 „
Több községek magasabb lakbére	84000 „

Összesen 5134721 frt.
Az összes rendkívüli szükséglet összege 1872-re tehát 15991371 frt.

A haditengerészet előirányzata 1872-re:

Fizetések	1094560 frt.
Zsoldok és ruházati átalányok	913140 „
Szolgálat a szárazföldön	394300 „
Szolgálat a tengeren	1034750 „
Intézetek	205650 „
A hajóhad jókarbantartása, helyettesítése és üzlete	4000000 „
Tüzérség	269,000 „
Szárazföldi és vízi építések	140,000 „
Különös tengerészeti kiadások	235,000 „
Ellátási költségek	225,260 „

Összeg	8,511,660 „
Ebből: a saját bevételeket levonván	301,000 „
Marad szükséglet	8,211,660 „

Rendkívüli szükséglet:

Fizetések	25,020 frt.
Zsoldok és ruházati átalányok	40,000 „
Szolgálat a száraz földön	9,990 „
Szolgálat a tengeren	11,000 „
Intézetek	11,000 „
A hajóhad jókarbantartása, pótlása és üzlete	2,704,000 „
Tüzérség	567,000 „
Szárazföldi és vízi építések	25,400 „
Különös tengerészeti kiadások	25,400 „

Összesen 3,382,410 „

Táviratok.

Versailles, jun. 12. A nemzetgyűléssel tudatja az elnök, hogy Joinville hg. a haute marne megyei választást fogadta el. A pénzügyminiszter törvényjavaslata: 463 milliónyi új adó kivetése iránt a bizottsághoz utasítatik. Thiers meghívja a képviselőket a vasárnapi katonai szemlére, hogy a hadseregnek a ház megelégedése fejeztessék ki.

Bécs, jun. 14. Michaelis tegnapi felolvasásán a zeneegylet termében nagyszámu diszes közönség jelent meg. Michaelist tüntető tetszéssel fogadták s azután is többször zajosan megtapsolták.

London, jun. 12. Egy demokrata gyűlés a párisi községi menekültek ki nem adatása mellett nyilatkozott.

Berlin, jun. 12. A római kérdést illetőleg felmerülhet eshetőségek fölött a porosz cabinet eszmecserét kezdett a bécsivel. Gablenz tbszernagy a császártól rendkívüli küldetéssel megbízva meg Berlinbe.

Florenz, jun. 13. Az „Opinione“ határozottan megczáfolja a párisi lapok azon híreit, mintha az olasz kormány Róma öröditéseinek nagyobbitását rendelte el és torpedokat súlyesztett volna el az olasz kikötőkben. Olaszország jelen viszonyai a külhatalmakhoz nem igazolnák az ily rendszabályokat.

Legujabb.

Bécs, jun. 13. Londoni tudósítások szerint Anglia feszült hangulatot kezd mutatni Franciaország iránt. Thiers gyöngeségét az angol lapok elítélik. A „Standard“ attól tart, hogy ha Thiersnek most nem sikerül a nemzetgyűlést feloszlatni, ez magát alkotmányozó gyűlésnek kiáltván ki,

folytán: dicitur Napoleon, quondam Europae dictator Miramare habitátum venturum; egyszerre minden szem felénk nézett. És amint mi egyre dusdadum-oztunk volna; francia és angol nyelve töredeve beszélgető uraink lassan-lassan elhallgatva egy lépéssel közelebb jöttek hozzánk, mert nem tudtak diáklul, gondolván, hogy mi még sem vagyunk oly ostobák és parasztok, mint a minőnek ők minket tartottak és végre-végre közibénk olvadva, a maguk társalgására méltóztattak bennünket.

Boldog Isten! most, csak most vettük észre, hogy némely divatos uraink és urnőink aszerint szeretik valakinek becsét megmérni, a dicsőség tudományos koszoruját csakis annak méltóztatnak halántékára kanyarítani, ki az angol, francia, olasz nyelvet úgy beszéli, mint a karika csapás! Így természetesen, oda erőltettük a dolgot, hogy akarla, nem akarla is a nyelv és öltöny befolyása lett vitatkozásunk tárgya!

Ők azt monák: az angol, francia és olasz nyelvet azért tanulják, még pedig nagy vesződséggel, mivel ezen nyelveken sok szép könyv lát napvilágot folytonosan. Igaz, — monák — de mi hasznát veszi valaki azon könyveknek, aki született nyelvén kijött hasonló szép könyveket sem olvassa! és így minek kinozza magát azokkal, ha közülük nem akar menni lakni, ott hivataloskodni, avagy kereskedni; ha pedig jobban izlik a magyar fehér cipő, és az oly zamatos magyar bor: ugy visszafordult dolog és állapot, idegen népek nyelvén kapdosni, a maga nyelvét pedig nem tudni? Lám Cato idejében, és a Scipiók századjában, igen erősen megrótták a rómaiak azon ifjakat, kik Görögországba özlöltek, különösen az Athenaei nyelvét tanulni a nemzeti diák nyelv kontójára; azt mondván, eszélytelenség a maga nyelve helyes nem értésével, s tisztán való nem beszélésével, idegen nyelvet tanulni és beszélni. És maga, a virágos nyelvű Cicero is, mindaddig nem hagyott fel a görög nyelv tanulásával, míg egy Athenaei

*) A „M. U.“-ból.

Chambord grófot V. Henrik nevében királylyá proclamálja.

Versailles, jun. 13. Thiers Picardhoz intézett levelében sajnálatát fejezi ki a fölött, hogy ez a bank igazgatóságát el nem fogadta, s meleg szavakban emlékezik meg a Picard által teljesített szolgálatairól. Az Orleans hégk jelen voltak Thiers mult vasárnapi estélyén. Fabrice ugyane napon vett búcsút Thierstől, miután nála ebédelt volna.

Róma, jun. 12. Charette tábornok ide érkezett s a vatikánba szállott. — E hó 16-kára nagyszerű katonai előkészületek tételnek. Gadda utasításokért Flórenczbe utazott.

Em s, jun. 13. A czár tiszteletére rendezett bengáliai tűz pompás volt. A czárral jött Alexis főhg., Shuwaroff gr. és más udvari tisztek. Az indóházban a császárné, a württembergi királyné, a badeni nagyhgéné stb. fogadták a czárt.

Berlin, jun. 13. A császár Bismarckkal együtt egy napra Emsberándul. — A szabadelvű fractiók követelik, hogy a dotalt tkok neve a dotationalis törvénybe felvétsék.

Bécs, jun. 13. A helv. hitvallásnak synodusa komoly vita után nagy többséggel elhatározta, hogy német és cseh-morva ágra fog szakadni s amaz Bécsben, ez Prágában fog ülésezni.

Páris, jun. 13. A „France“ szerint Cissey hadügyér a katonai laktanyákban felolvasott köriratában a Gambetta kormánykodása alatt történt kinevezéseket megsemmisíti.

Karlovitz, jun. 13. Több kérvény elintézése után a eongressus mai ülésé az egyelőre Ujvidéken és Pancsován felállítandó felsőbb leányiskolákra vonatkozó javaslatot tárgyalta végig. A román egyezkedő küldöttség holnap érkezik ide.

London, jun. 12. Az alsóházban Gladstone kijelenti, hogy a washingtoni szerződés a fegyverek és hadiszerek bevitelét a semleges vizekre és kikötőkbe megengedi. — A felsőházban Russel elvetni indítványozza a washingtoni szerződést, ha annak határozatai nem az elszakadási háboruk óta fennálló törvényeken alapulnak.

Ujdonságok.

— Tegnap este egy 9 óra körül ment végbe azon nagyszerű fá klyásmenet, mely Arad-megye ujonnan kinevezett főispánja Atzél Péter tiszteletére városunk és a megyének a mai közgyűlésre számosan beérkezett lakói által rendeztetett. A közönség esti 8 órakor a főtérnek a kaszinó és templom közt fekvő részén az összegyűlekezők, a fá klyák kiosztattak. — Fél kilenccz lehetett midőn a fá klyavivők, imposant menete, számos magyar nemzeti és román színlobogókkal több sorfalat képezve, a katonai zenekar kíséretében megindult, s haladt egyenes vonalban a megyeház és Purgly-ház során a városi sétány jobb-oldali részét megkerülve, Atzél Péter lakásáig. A lakás előtt lehető rendben megállapodván, T a g á n y I s t v á n ügyvéd ur, a megjelent főispán urhoz a következő beszédet tartá:

gyümölcsáruló kofa rá nem piritott, kivel egynéhány szép füge felett alkuba bocsátkozva, midőn végre azt kezdte volna: mi lesz hát az utolsó ára! a kofa szeme közé nézve, viszont azt kérdezé tőle: Ugyan kérem ön hol született, mert bizonyos, hogy nem ide való. Cicero a helyett, hogy születése helyét megmondta volna, viszont a kofára bámulva, azt kérdé tőle: honnét gyantítja, hogy ő nem ide való?! csak onnét, jegyzé meg a kofa, mert ön igen erőlteti, és cizfázza a beszédet, mely által annak minden ékességét megkoppaszítja! Cicero magát elszégyenelve, otthagya a kofát, de ott hagyta egyszersmind görög iskoláját is, és haza térve, a maga nyelvét oly tökélyre emelte, hogy világhírű szónok lett belőle, kinek hallgatására még maguk a görögök is elmentek.

Volt idő uraim, midőn hazánk némely nagyjai, csakis terjedelmes birtokaik jövedelmét zsebre tenni jöttek haza külföldről, azután ismét elmentek, mint költözködni szokott a darú és fecske — és tolmács által beszéltek hű és dolgos jobbágyaikkal, ha pedig találkoztak közülük egy kettő, kija jobbágy nyelvén méltóztatott egynéhány szót, azt is rosszul kiejteni, mily hangosan hirdették a lapok és emberek, hogy ni, még magyarul is kegyes volt egy szót váltani velünk! Dicsőség Istennek! ez az idő elmúlt!

Bizony uram! szó ide, szó oda, akarmely nemzetnek tudományos kifejlődése, s értelmisége, oly szorosan össze van kötve anyanyelvével, mint a test a lélekkel, egyik a masiktól elválaszthatatlan, és aki a maga született nyelvét eléggé nem érti, vagy hibásan beszéli, azzal a maga ideitlen, és satnya neveltetését árulja el. — Mivel pedig — mint egy tudós mondja, a közönséges életben a legcsekélyebb lakosnak is van szüksége arra, hogy mást helyesen megértse és őt is más megértse: tehát arra kell minden nemzetnek főképen igyekezni, hogy kiki a maga gyermekeit, tisztán és a legnagyobb tiszteletben álló személyek izlése szerint tanítsa született nyelvén beszélni. A görögök iskolában tanították anyai nyelvüket; annál inkább

„Méltóságos főispán ur! Aradmegye közönsége örömet jövének tolmácsolni, mely hangosan nyilvánul afelett, hogy méltóságod alkotmányos kormányának által megyénk főispánjává lett kinevezve. Fel kell hogy dobogjon minden megyei lakos és őszinte hazafi kebele azon tudat és lelkesültség érzetében, hogy Méltóságodat voltunk szerencsések a megyei kormányra megnyerni! mert biztos a jövő sikere oly férfi vezénylete alatt, kinek honfiai erényeknek tündöklő multja, minden jó és nemes iránt tanusított kegyele, ernyedetlen buzgalom és kipróbált erélye van, és kihez, mint a megye szülöttéhez, tántoríthatlan bizalmunk is fűz. Erős bennünk a hit és szilárd a meggyőződés, hogy jobb és óvatossabb kezekbe a megye ügyeinek vezetése nem fektethetjük! — A czél, mely előttünk lebeg és a haza minden egyes polgárával közös, nem lehet más, mint édes hazánk jóléte és boldogítására való törekvés és ezen magasztos feladat megoldásában csekély, de kitartó erőnkre Méltóságod mindenkor számolhat, Midőn tehát ismételve mondom ezerszeres hosszánát és üdvözlöttem Méltóságodnak e magas és fontos hivatásához, — felkérlek titeket kedves polgártársak, kérjük a Mindenható, hogy Atzél Péter ő méltóságát Aradmegye alkotmányos főispánját megyénk üdvére és nekünk sokáig tartassa meg. Eljen! Atzél Péter beszédre, melyet a nagy tömeg viharos éljenzése követett, röviden válaszolt, megköszönve a kitüntetést, melyet mint mondá, egyszersmind annak zálogául is akar venni, hogy a haza és e megye javára czélzó törekvéseiben hathatós közreműködésre találанд. E kevés, de látható meghatottsággal mondott szavak után az éljenzés ismét zajosan tört ki s a zenekar a szokásos darabokat eljátszva, a menet azon rendben, mint jövet, a sétánynak a Steiniczér kávéház felől eső részén a megyeházig haladva, ott megállapodott s a fá klyákat maglyákba rakva oszlott el.

— A tiszavideki és Arad-temesvári vasut igazgatósága által közzétett hivatalos hirdetés szerint, a menetrendben mátlól, jun. 15-ikétől, további intézkedésig, a következő változás leend: Aradról Pest felé indul a vonat 12 ó. 25 p. d. e. és 9 óra 4 p. este; Pestről Aradra érkezik 3 ó. 42 p. d. u. és 6 ó. 4 p. reggel; Aradról Temesvárra indul 4 ó. 5 p. délután, és 6 ó. 24 p. reggel; Temesvárról Aradra érkezik 11 ó. 52 p. d. e. és 8 ó. 40 p. este.

* Országos csendbiztosigylés. A „Közenségi Lap“-ban olvassuk, hogy az ország több kitiűő csendbiztos Pesten országos csendbiztos gyűlést szándékozik tartani, ami e hó végén, vagy a jövő hó elején létesülne. Feladata lenne a gyűlekezőknek: az országos csend és rendőrség szervezete végett a viszonyoknak megfelelő javaslatot dolgozni ki, s azt a belügyminiszter ur elé terjeszteni. — Üdvös gondolat. Sikert kívánunk az összejövetelnek.

* Arégilevelezési jegyek érvénytelene. Miután a régi magyar és német szövegű, a cs. k. (osztrák) postaküldetekben használt értékjegyekkel ellátott 2 krajczáros levelezési lapoknak folyó évi május 31-ére második ízben kitűzött határideje lejárt, előfordulhat esetek kikerülése czéljából figyelmeztetjük, a közönséget, hogy miután azoknak érvénye folyó hó 1-vel megszűnt, feladásuk esetére visszatartatnak és kézbesítenél levelek módjára kezeltenek, ha csak az aláírásból a feladó czime ki nem tudható, mely esetben visszaadatlak.

* A Pesten tanuló, körülbelül 160 tagból álló debreczeni — fiatalság elhatározta, hogy: csak oly vendéglőbe fog járni, hol az étlap magyar, és magyar pinczerek is vannak; csak oly kereskedésből vásárolni, hol a czég magyar és magyarul is beszélnek stb. — Nem különben elhatározta, hogy ismét felölti a magyar ruhát. Nem cizlik a magyarosodást senkire fölerőltetni, de azt megkívánják, hogy aki a magyarok közt s magyaroktól él, magyarul is beszéljen. A németek közt aztán lehet német. — Eljen a debreczeni fiatalság!

kellene ezt a jó példát a magyaroknak is követni, mennél hibásabban beszélnek, némely részeiben az országnak.

Amde azt mondják, ámbár polgári állásunknál fogva, elég is, ha született nyelvünket értjük és csakis azon beszélünk: mindazonáltal a kereskedés, az üzlet, s más egyéb mesterségek folytatása, — miután anyagainkat, más országbeliéktől vesszük, s árucikkeinket is, gyakran más nyelven beszélőknek vagyunk kénytelenek eladni, tehát a német, a tót stb. nyelvek tudása nélkül nem boldogulhatunk! Természetesen, ez betűről betűre igaz, de ebből épen nem következik, hogy nyelvünket elhanyagolva, idegen nyelvnek tömjénezünk, hanem igen is, ugy fog lenni igazságos, miszerint, ha a németek, tótok stb. akarnak velünk kereskedési összeköttetésben lenni, és így, ha hozzánk jönek, az ő dolguk, hogy velünk beszélhessenek, ha viszont mi megyünk hozzájuk, az a mi dolgunk fog lenni, hogy őket megérthessük, és így, hogy mi ne fessünk drága pénzen a tolmácsot azért, hogy minket megértessenek!

Ezt pedig multhatatlan kötelességünk nyelvünk érdeme és érdekében azért is megtennünk; mivel kedves anyai nyelvünk, keleti, és így semmi más európai nyelvvel nem lévén atyafiságos: tehát már csak ennél fogva is, mint magánosan álló nemzeti nyelvet, ép úgy kell őriznünk, védelmeznünk s ápolgatnunk, mint a spanyol nemzet a magáét, mely kevély és büszke nemzet a Visi-Gothusok, Vandalusok és Maurusok pusztításai dacára is, megtartotta a maga nemzeti nyelvét, mely körülménynek lehet egyedül tulajdonítani, hogy míg más népek, nyelvükkel nem gondolat következtében a semmiség örvényébe merültek el: addig a Spanyol nemzet, nyelve becsét megőrizve, a hosszú szolgaság után is, melynek járma alatt nyögött volt — él, és uralkodik, büszke nemzeti jellemével!

(Vége következik.)

* Frankl Vilmost emlegetik a trónörökös jövéndő tanárául a magyar történelemben. Frankl a Schmerling-regime alatt a magyar történetnek ama kormány intenciói- és fölfogásával megegyező előadására vállalkozott. Irt egy történelmi kézikönyvet, mely arra volt hivatva, hogy Horváth Mihály hazafias szellemű tankönyvét helyettesítse az iskolákban. E könyv történetirodalmunkban eddig példátlan cinizmussal ítélte el nemzeti törekvéseink minden nyilatkozatát, mely a katholicus hierarchiával és az absolutismus kísérleteivel ellentétben állott. Az alkotmányos oktatásügyi miniszterium első gondja volt: a nemzeti apostasia e főzöművét, melyben történeti baklövések is vannak, kitiltani az iskolákból. — Ezt olvassuk a „Fővárosi Lapok“-ban s ez ok folytán reméljük, hogy a miniszterelnök nem Frankl fogja ajánlani ő felségének.

* Szabad kir. Temesvár város a részére mult évi deczember hó 8-ról kelt intézvénnyel évenként augsztus hó 1-jét megelőző hétre engedélyezett ötdik országos vásár a felmerült ellentétek érdekében méltányos kiegyenlítése tekintetéből jövőben évenként július hó 25-kére, illetőleg az ezt megelőző hétfőre tételik át.

* A meleg sör, mint a pestis terjesztője. Pétervárdi írják, hogy az ott kitört pestist leginkább a meleg sör idézte elő. A sört a kályhára tették és csak akkor itták, midőn az már átmelegedett. Tették pedig ezt a hideg ellen. A sörnek az a tulajdonsága van, hogy a benne rejlő állatok a meleg által azonnal kifejlődnek, a nap által pedig még jobban. — Ezt jó tudni a sört fogyasztó közönségnek.

* Mese a vén kecskéről. Hogy sok férj félti kedves élete párját, ez régi dolog; de hogy egy a 70 évet megközelítő nyugdíjas érdemes férj féltsé 60 tavaszt élő oldalbordáját — ez már szokatlanabb. Pedig ez is megesezt Pécssett. A szigeti külvárosban történt, hogy egy öreg ur sok fülbesugás után gyanuba vette feleségét, kit — a midőn ő szokott tekeparthiját végzé — egy fiatal ember látogatott meg. Sok küzdelem után végre előkészítette a meglepetést s be kell vallanunk, a látszat nem esalt. A fiatal ember udvarolt a „máminak“ legendszeresebben s ez jó tartá borral, pecsenyével. De az öreg urnak is megjött ereje és annyira megütölte csendes tűzhelyének megháborítottját, hogy az beteges fekszik. A mulatságos pedig abban van, hogy a nő, ki 35 évig élt békességben férjével, most minden áron válni készül.

* Hirtelen haláleset. A tegnapi reggel fél 5 óra tájban Pestre érkezett magyar gőzhajózársulati hajón egy hirtelen halálozás oly körülmények között adta elő magát, hogy az utazókat rendkívüli izgalomba ejtette. Mohácsra ugyanis beszállt a hajóra Szontagh Mór, nyugalmazott cs. kir. hadnagy a 34. számú, a német császár nevét viselő gyalogszerződ állományában; ki 1866. óta Pécssett töltte nyugalomban napjait. Az 1866. évi táborozás alkalmával ugyanis mellébe egy lövést kapott, mely nem került ugyan életébe, de örökre mellbeteggé tette. Ezen chronikus bajból magát kigyógyítandó, utazott most fel Pestre, hova a hajón fél 5 óra tájban érkezett meg. Az állomáson már várt reá fővéré dr. Szontagh Miklós pesti jőnévű orvos, kit megérkezéséről előre értesített. Az állomásra megérkezvén, Szontagh Mór észrevette reá várakozó testvérét és aztán üdvözölte is a hajóról, azután pedig megindult, hogy testvérét mielőbb ölelhesse, de alig tett pár lépést, midőn talán a viszontlátás felindulása miatt a vérömleny ismét utólerle, és pedig oly erővel, hogy összerogyván, rögtön meghalt.

Az aradi e. bir. kir. váltótörvényszéknél az egyéni czégek jegyzékébe bejegyeztetett:

1871. május hó 25-én.

„L. Adler“, vegyesáru-kereskedő, Pécskán.

„Salamon Neumann“, vegyesáru-kereskedő, Petrisen. Aradmegyében.

„Kutte Gyula“, divatáru-kereskedő, Aradon.

„Bienenstok Márk“, vegyesáru-kereskedő, Buttyinban.

„Fűst Mór“ vegyesáru-kereskedő, Buttyinban.

„F. B. Brunner“ szalmakalap, játékszer és norinbergi árukkal-kereskedő, Aradon.

1871. május 26-án.

„Carl Schwarz“ fa-kereskedő, B.-Csabán.

1871. május hó 30-án.

„E. Tiezay“, vegyesáru-kereskedő, Pankotán.

„Leopold Königsthal“, vegyesáru-kereskedő, M.-Pécskán.

1871. június hó 1-én.

„Bakor Antal“, fűszer-kereskedő, Aradon.

1871. június hó 2-án.

„Krebs Lajos“, termény-kereskedő, B.-Csabán.

Beküldetett.

Az aradi ipar és népbank (irodai helyisége főtér, városház utca sarkán) a

takaréktári betételeket

tekintetnélkül, azoknak összegére vagy felmondási idejére

6 (hat) százalékkal

kamatotztatja.

Előföld továbbá betételeket folyó számlára, előnyös feltételek és lehető legrövidebb felmondási idő mellett.

Leszámitol naponta piaci váltókat és telepítvényeket, leszállított kamatláb mellett.

Ercpénzek és értékpapírok vásárlása és eladása, mérsékelt díj mellett eszközöltetik, ugyanint minden tőzsdei üzlet pontosan és jutányosan teljesítetik.

Az intézet hiteltulajdonosi-egyletébe való bejelentések naponta elfogadtatnak. 397-2*

Közzgazdaszat.

Külföldi terménnytudósítás.

Rustschuck, jun. 1. A rustschucki főconsulatus kerületében a vetések állását egy szemé-

lyes tapasztalatból, mint a földmivelő nép összhangzatos beszéde után kitűnőnek mondhatom. A gyakori esőzés s az ezzel váltakozó enyhe napos idő igen kedvezett e növényzet fejlődésének. A gabna kalászázt rég kihányta és a szem már fejlődni kezd, úgy hogy mind a mennyiség, mind a minőség tekintetében igen gazdag termést várhatunk.

A török tengeri is már megnőtt egy lábnyira sőt azon felül. Csak az a kár, hogy e vidéken egy gazdag aratás nem nyújtja a lakosságnak azon hasznót, melyet adhatna; mert a török kormány a tizedbeszedésnél még mindig oly példátlan és feleslegessé nélküli hanyagsággal jár el, mint régenté. Így a mult évben Bulgáriában, hol hasonlag igen kedvező termés volt, a gabnának 30, 30 sőt 40 százaléka az által ment tönkre, hogy azt a tartós esőzések daczára mindaddig szabad é alatt kellett hagyni, míg a kormány-tized be nem szedtet.

Valóban azt kell mondanunk, hogy a török kormány tönkre teszi az ég áldását.

A gyümölcsöt illetőleg a mostani évet szintén szerencsésnek és áldottnak kell neveznünk. A barack és körtékák például annyira meg vannak rakva terméssel, hogy a galyakat támogatni kell. A gyümölcsnek különösen azon körülmény kedvezett, hogy midőn a fák virágban voltak, tartósan derült és meleg idő járt és csak akkor állott be párszor fergeteg, midőn azt a gyümölcs már kiállhatta.

A gyümölcsök közt azonban itt, mint kiviteli czikk a szilva és dió bir legnagyobb fontossággal és a kilátás épen ezekben nem nagyon kedvez.

A szőlők ez ideig gyönyörűen állnak. A vesszők most virtnak, még pedig dusan; az előhaladt idő folytán már fagytól nincs mit tartani. De a gyakori, bár csak rövid ideig tartó eső árthat, mert később a szőlő rothadásnak indulhat. A lakosság általánosan azon nézetben van, hogy az év nagyon nedves lesz, a szőlő pedig inkább száraz esztendő igényel.

Mint hogy itt a bor a gabna után a legfontosabb czikk, arról még egy megjegyzést akarok tenni.

Bulgaria nagyban termesztethetne bort. Először mivel a föld alakulása erre igen kedvező, az egész ország a Balkán felé enyhén magasuló partokból áll (amat Bacchus colles apertos); továbbá mivel a föld alkateleme is jó, a talaj ugyanis nagyobbára mész és homokkő; végre ehhez járul a déli fekvés. Így itt meg vannak mindazon előfeltételek, melyek jó bortermő vidékhez megkívánatnak.

Bulgária szőlője messze elterjedt jó hírnévnek is örvend. A Rustschuk és Silictria környékbeli kiválólag kitűnő. De mindezek daczára is a bor nagyon közepeszerű; és ámbár nagyon erős, kivitelre nem alkalmas. A lakosság azt állítja, hogy az itt természetien szokott szőlő eledelre kitűnő, de borkészítésre nem nagyon alkalmas. De a nagy ellentét a bor minősége és a szőlő jósága közt tulajdonképen még is onnan van, hogy az embereknek itt az okszerű pinczekezelésről sejtelmük sincs.

A szőlőt itt fekvő alaku szekerbe szokták gyűjtíteni, ezen halmazvizik, lábbal kitapossák és kövekkel kisajtoltják. A törkölyben rendesen még 10 százalék bor marad s azt szeszgyártásra használják.

A bort nem is hagyják kiforrni, hanem egyenesen eladják. Az rendszerint zavaros s ha kis ideig szabadlevegőre jut, megecsetesedik. A gyakori lesvására, mi az okszerű pinczegazdálkodás első feltétele, az emberek nem vesznek maguknak fáradságot.

Az efféle primitív állapotot különben mindenben meg lehet látni, amint ezt a gazdasági szerszámok is mutatják. A gazdasági szekereken nincs semmi vas. A kerekék négy darab körszögnyéből állnak, miket csak faszegek tartanak egybe. Azokon nagy terhet nem is lehet szállítani. A lapátok is fából vannak, sőt még ásó gyanánt is többnyire egy darab görbe fát használnak.

Az egyes helyeken felállított mintagazdaságok eddig keveset használtak, a népesség azok iránt igen kevés érdeklődéssel viseltetik. Sokkal gyakorlatibb volna, ha a török kormány Ausztriából nagy mennyiségű gazdasági szereket és eszközöket vásárolna és azokat olcsó áron eladogatná, hogy a lakosság azokat megkedvelje.

Távirati tudósítás.

a bécsi börzéről 1871. június 14-én.

5% Metallique . . . 59 —	Hitelbizet . . . 288 90
Nemzeti kölcsön. 68 95	Váltó Londonra 124 20
1860. évi kölcsön 99 70	Enant. 122 10
Bankrézvény. 788	Arany. 5.89

20 frank-darabok 9.85⁵/₁₀

A szerkesztésért felelős: Bettelheim V.

Nyilttér.

Ma esőtörtökön, 1871. jun. 14-én,

a városligetben, a lövőde helyiségein belül lévő kertben, fényes kivilágítás mellett nagyszerű

TÜZJÁTÉKKAL

összekötött

zene- és tánczestély

fog tartatni,

mely alkalommal a Sándor II. sz. cs. kir. gyalogezred zenekara a legujabb és legkedveltebb zenedarabokat adandja elő.

Tisztelettel

Weiss Gyula,

vendéglős.

Belépti-díj 40 kr. Kezdeté 6 órakor.

H I R D E T É S E K